

Akt oskarżenia za C295M

#Lotnictwo wojskowe #Przemysł zbrojeniowy #Strategia i polityka 19 sierpnia 2012

Była minister obrony Czech Vlasta Parkanova usłyszała zarzuty za spowodowanie strat w budżecie w wysokości 25 mln Euro przy zakupie samolotów transportowych CASA C295M.

Vlasta Parkanova była ministrem obrony Republiki Czech w latach 2007-2009. W tamtym czasie resort zawierał wiele umów, które obecnie są oceniane jako niekorzystne dla budżetu, a w wielu przypadkach zostały sformułowane nawet zarzuty korupcyjne. Policja Antykorupcyjna (PA) zarzuca Parkanovej m.in. zaniedbanie obowiązków służbowych i nadużycie władzy w sprawie zakupu 4 samolotów transportowych typu CASA C295M. Zdaniem PA, cena za dostawy tych samolotów została zawyżona o 658 mln koron (ok. 25 mln Euro).

11 lipca Vlasta Parkanova została na wniosek Policji Antykorupcyjnej pozbawiona immunitetu poselskiego uchwałą niższej izby parlamentu. Jednocześnie odwołano ją ze stanowiska wiceprzewodniczącej Izby Poselskiej. Pozbawienie immunitetu pozwoliło PA na formalne postawienie byłej minister zarzutów. Parkanova nie przyznaje się do winy. Uważa, że mogła wybrać ofertę hiszpańskiego producenta nawet wbrew ocenie dowództwa wojsk lotniczych, które uznało ją za najgorszą z otrzymanych. Nie zgadza się też z metodologią wyceny strat budżetu, zastosowaną przez firmę American Appraisal, analizującą kontrakt na zlecenie PA.

PA postawiła zarzuty także odpowiedzialnemu w MO za zakupy Jiremu Staňkowi. On również nie przyznaje się do winy.

Według ujawnionych przez hiszpańskie media danych, kontrakt na dostawę 4 C295M dla Czech był wart 135 mln Euro. Z kolei oficjalne dane mówią o kwocie 104,1 mln Euro (26 mln Euro za egzemplarz).

Analiza kilku innych kontraktów na dostawę C295M pokazuje, że cena jednostkowa samolotu mieści się w zakresie 21,6 mln Euro (Portugalia) do 26,9 mln Euro (Ghana). Trzeba przy tym pamiętać, że jeden z zamówionych przez Czechy C295M został - przynajmniej oficjalnie - wymieniony na 5 samolotów L-159. Oznacza to, że cena pozostałych trzech samolotów transportowych zamówionych za czasów Parkanovej wyniosła - zależnie od sposobu liczenia - 34-45 mln Euro.

Niezależni czescy analitycy twierdzą, że pierwotna oferta CASA na C295M dla Czech nie przekraczała 23 mld USD za samolot. Cena gwałtownie wzrosła, gdy do transakcji została włączona prywatna spółka Omnipol. Według przedstawicieli Airbus Military, nastawała na to strona czeska.

Parkanową próbowali bronić liderzy jej partii - Top 09, wicepremier i minister finansów Miroslav Kalousek (był nim także w 2009, gdy zatwierdzano kontrakt z EADS) oraz minister spraw zagranicznych Karel Schwarzenberg. Wskazywali oni na błędy rzeczowe we wniosku PA w sprawie zezwolenia na pociągnięcie byłej minister do odpowiedzialności karnej. W odpowiedzi szef Policji, płk Petr Lassy ujawnił, że prowadzący dochodzenie w sprawie Parkanovej odbierali telefony od wysokich rangą urzędników administracji, z groźbami zwolnienia z pracy. Media podają, że jednym z dzwoniących, i to trzykrotnie, był sam Kalousek. Szef PA, Tomáš Martinec określił czeski system zamówień publicznych, jako chory i wymagający ostrej sanacji.

Istotną rolę w przygotowaniu transakcji miał odegrać wieloletni przyjaciel Kalouska, Richard Hava, który wcześniej pracował w Omnipolu. Hava nie przyznaje się do związków ze sprawą. Twierdzi, że obecnie zajmuje się głównie inwestycjami w elektrownie wodne i wiatrowe w Rumunii, Polsce i na Ukrainie.

W połowie lipca policja zatrzymała 41-letniego płk. Karela Danhela. Wcześniej miał on być źródłem informacji o nieprawidłowościach przy zakupie samolotów C295M. W szczególności mówił o roli zastępcy Parkanovej, Martina Bartaka ([Łapówka za Pandury?](#), 2011-05-12, [Kolejne afery w Czechach](#), 2011-04-14). Oficjalnie podstawą zatrzymania Danhela było oskarżenie o przestępstwa na tle seksualnym. Nieoficjalnie mówi się, że brał on łapówki od Omnipolu. Płk Danhel był ekspertem przygotowującym wymagania na samolot transportowy, ale gdy zaczął protestować przeciwko nieprawidłowościom, pozbawiono go certyfikatu bezpieczeństwa i odsunięto od spraw związanych z przetargiem.

Pod koniec lipca do Czech wrócił z Hiszpanii w dwóch ciężarówkach jeden z dostarczonych EADS w ramach wymiany za C295M dwumiejscowy samolot treningowy L-159 (zdjęcie: denik.cz). Koncern zwrócił go na podstawie porozumienia między Ministerstwem Obrony, Omnipolem a EADS. Ma to być rekompensata za nieprawidłowości w dostawach C295M. Wojska lotnicze zamierzają wykorzystywać go do treningu pilotów Gripenów.

MO Czech zgłaszało zastrzeżenia do sprawności zakupionych C295M ([Czeskie CASA C295M znowu uziemione](#), 2011-11-01), w tym systemów łączności i nawigacji. Wady zostały usunięte, ale po raz kolejny nie przeszedł testów system samoobrony przeciwrakietowej - DAS, za którego dostawy odpowiadał bezpośrednio Omnipol ([Czeskie C295 jednak niesprawne](#), 2012-07-04). Czesi musieli z tego powodu zrezygnować z użycia nowych samolotów transportowych w misji afgańskiej. Czeskie media donoszą, że EADS może zwrócić jeszcze jeden L-159, by zrekompensować kolejne uchybienia.

W ubiegłych miesiącach parlament wydał w ręce organów ścigania aż czterech posłów. Poza Parkanovą także Vita Barta i Otto Chaloupka, oskarżonych o wymuszanie pieniędzy na podwładnych, oraz Jaroslava Škarka, który został już skazany pod zarzutem przyjmowania łapówek od Barty za milczenie w sprawie nadużyć w zamówieniach publicznych.

* * *

Polskie MON kupiło niedawno, bez przetargu, kolejną partię samolotów CASA C295M. Ich cena jednostkowa wyniosła, według dostępnych danych ([Kolejne 5 C295 bez offsetu](#), 2012-07-02), aż 43 mln Euro. Dwukrotnie drożej niż wynosi ich wartość, nawet po uwzględnieniu pakietu serwisowego, który ma zawierać umowa. Co więcej, trudno uzasadnić potrzebę tego zakupu w świetle ograniczenia lotów transportowych wobec planowanego ukończenia misji ekspedycyjnej w Afganistanie. MON nie chce podać planowanego obciążenia wcześniej i obecnie kupionych samolotów C295M oraz i załóg.

Już wcześniejsze zakupy samolotów tego typu i ich wyposażenia budziły wątpliwości ([MON kupuje kolejne C295M](#), 2007-10-31). TVN24 opisał przypadek byłego dowódcy SP, który za wsparcie jednej z kolejnych transakcji dotyczących C295M, miał skorzystać przy zakupie atrakcyjnej działki z pomocy finansowej lobbystki pracującej dla hiszpańskiego koncernu, podającej się za tłumaczkę. Działkę w ciągu zaledwie kilku tygodni przekwalifikowano z leśnej na budowlaną, a Prokuratura Wojskowa prawie równie szybko umorzyła śledztwo. TVN24 wykrył przy okazji, że hiszpańska lobbystka była równocześnie społecznym doradcą Waldemara Pawlaka, wicepremiera i ministra gospodarki ([MON finansuje amerykański offset](#), 2009-05-29).

W Ministerstwie Gospodarki pracował już wówczas, jako dyrektor Departamentu Programów Offsetowych, inny lobbysta z wieloletnim doświadczeniem w branży (blisko 8 lat pracy dla CEC Government Relations). Jego przypadek także opisała TVN24. Warto przypomnieć fragmenty stenogramu tego programu z akt sądowych:

[lektor] Za kontrolę realizacji programu offsetowego odpowiada specjalny departament w Ministerstwie Gospodarki. To dyrektor tego departamentu, który sprawdza, czy Amerykanie wywiązują się z zawartej umowy.

[dziennikarz] - To jest kserokopia Pana wizytówki?

H. Królikowski] - To jest kserokopia mojej wizytówki.

[dziennikarz] - Pan pracował w tej firmie?

[H. Królikowski] - Pracowałem.

[dziennikarz] - Która pracowała dla Lockheed Martina?

[H. Królikowski] - Tak zgadza się.

[dziennikarz] - I zajmował się Pan Lockheedem?

[H. Królikowski] - Tak, między innymi.

[...]

[lektor] Hubert Królikowski pracę dla producenta F-16 zakończył w 2005 roku. W 2007 roku pojawił się w Ministerstwie. Twierdzi, że jego przełożeni wiedzieli o jego przeszłości, bo wszystko miał opisać w swoim życiorysie.

[dziennikarz] - Byłaby szansa zobaczenia tegoż życiorysu?

[H. Królikowski] - Nie.

MON od wielu lat zawierało wątpliwe pod względem prawnym i finansowym kontrakty. Te praktyki nasiliły się w ostatnich latach ([W MON znowu grudzień](#), Skrzydłata Polska 12/2009, [MON nadal chce przepłacać za Bryzy](#), 2009-05-29, [Embraery bez przetargu](#), 2010-06-09, [MON 4-krotnie przepłaciło za silniki RD-33](#), 2012-02-24). Skarb Państwa ponosi w wyniku niejasnych transakcji ogromne straty. Jednak polskie służby specjalne i szerzej pojmowany wymiar sprawiedliwości, w odróżnieniu od czeskich odpowiedników, nie podejmują żadnych konkretnych kroków, by spowodować ukaranie winnych. Dla przykładu - powołane do tropienia korupcji CBA ogłasza jedynie od czasu do czasu informacje o przyłapaniu na łapówkarstwie kolejnych lekarzy lub działaczy piłkarskich, mimo że ich działalność, nawet jeśli nieuczciwa, nie ma z prawdziwą korupcją (nadużycie stanowiska publicznego w celu uzyskania prywatnych korzyści) nic wspólnego.

Powiązane wiadomości

[Akt oskarżenia za C295M \(2012-08-19\)](#)

[MON kupuje kolejne C295M \(2007-10-31\)](#)

[MON finansuje amerykański offset \(2009-05-29\)](#)

[MON finansuje amerykańską spółkę \(2008-12-22\)](#)

[Dostawa przebudowanych L-159 \(2007-11-27\)](#)

Argentyna zrywa z Lockheed Martinem (2007-12-06)
Komisja Obrony Narodowej wzywa do ratowania MW (2008-05-30)
MON kupuje 12 Bryz bez przetargu (2008-12-10)
Rozgrywki wokół samolotów dla VIP (2008-12-19)
MON nadal chce przepłacać za Bryzy (2009-05-29)
Embraery bez przetargu (2010-06-09)
Karmienie nowotworu (2009-02-05)
Tu-154M poleciał do Samary (2009-05-24)
Komisarz z PiS odchodzi z MON (2008-01-11)
Samoloty dla VIP bez przetargu? (2008-12-08)
Rozgrywki wokół samolotów dla VIP (2008-12-19)
Karmienie nowotworu (2009-02-05)
Embraery bez przetargu (2009-05-14)
Śledztwa SKW (2010-01-14)
NDR z NSM zamówiony (2008-12-30)
Cięcia made in Poland (2009-02-11)
Kredyty zamiast zamówień (2009-03-20)
MON nadal chce przepłacać za Bryzy (2009-05-29)
121 ofiar MON Bogdana Klicha (2010-04-21)
Pożegnanie lotników (2008-02-18)
F-16 - loty tylko powyżej 2 km (2009-02-26)
3 wywiady Bogdana Klicha (2009-09-28)
Załoga Herculesa o krok od śmierci (2010-02-18)
Ostatni kilometr (2010-04-14)
Kolejne afery w Czechach (2011-04-14)
Czesi zamówili kolejne LMV (2009-12-29)
Wspólny zakup Bratysławy i Pragi (2009-10-19)
Czesi zwracają C-295M producentowi (2011-04-06)
Nie będzie wymiany L-159 na C-295M (2008-04-04)
Umowa na czeskie C-295 podpisana (2009-05-13)
Wstępne oferty dla Dębłina złożone (2010-11-03)
Spadająca CASA (2011-02-09)
Łapówka za Pandury? (2011-05-12)
Pandur nie spełnia czeskich wymagań (2007-11-09)
Czechy wypowiedziały umowę na dostawę Pandurów (2007-12-12)
Pandur nie spełnia czeskich wymagań (2007-11-09)
Zakup czeskich Pandurów (2009-03-17)
Czechy wypowiedziały umowę na dostawę Pandurów (2007-12-12)
Pandury i Land Roversy dla Czech (2009-03-03)
Śledztwo ws. czeskich Pandurów (2010-02-24)
Pierwsze Pandury II 8x8 dla Portugalii (2007-10-04)
Pandur nie spełnia czeskich wymagań (2007-11-09)
Zakup czeskich Pandurów (2009-03-17)
Kolejne afery w Czechach (2011-04-14)
Czesi zamówili kolejne LMV (2009-12-29)
Czesi zwracają C-295M producentowi (2011-04-06)
Czeskie CASA C295M znowu uziemione (2011-11-01)

Spadająca CASA (2011-02-09)
Czesi chcą kupić C-295M (2009-04-21)
Używane Herculesy dla Czech? (2010-01-15)
Polski C-130E na złom? (2010-02-10)
121 ofiar MON Bogdana Klicha (2010-04-21)
Raport MAK (2011-01-12)
Czesi zwracają C-295M producentowi (2011-04-06)
Nie będzie wymiany L-159 na C-295M (2008-04-04)
Umowa na czeskie C-295 podpisana (2009-05-13)
Wstępne oferty dla Dębłina złożone (2010-11-03)
Spadająca CASA (2011-02-09)
Kolejne afery w Czechach (2011-04-14)
Czesi zamówili kolejne LMV (2009-12-29)
Czesi zwracają C-295M producentowi (2011-04-06)
Kolejne 5 C295 bez offsetu (2012-07-02)
MON kupuje kolejne C295M (2007-10-31)
Przyczyny katastrofy w Mirosławcu (2008-04-02)
C295 dla Omanu (2012-05-21)
Czeskie C295 jednak niesprawne (2012-07-04)
Czeskie C295M są sprawne? (2012-06-08)
Spadająca CASA (2011-02-09)
Czesi zwracają C-295M producentowi (2011-04-06)
